Pealinna Teataja

Päewaleht.

Tellimise hind postiga:
12 k. p. 7 r. — k. | 8 k. p. 4 r. 90 k. | 4 k. p. 2 r. 70 k.
11 „ „ 6 „ 50 „ | 7 „ „ 4 „ 30 „ | 3 „ „ 2 „ 15 „
10 „ „ 6 „ — „ | 6 „ „ 3 „ 70 „ | 2 „ „ 1 „ 60 „
9 „ „ 5 „ 50 „ | 5 „ „ 3 „ 20 „ | 1 „ „ — „ 90 „
Wäljamaale aastas 14 r.
Lehte wõib tellida iga kuu algusest kuni iga kuu lõpuni.
Adressi muutmine — 15 k. ja endine adress üles anda.

Aut kaastööd wõetakse wastu. Igal käsikirjal peab saatja täielik nimi ja adress ligi olema, mis toimetuse teada jääwad. Tarwitamata käsikirjad hoitakse ainult sellekohase soowi peale alal. Tasu maksetakse kokkuleppimist mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuse ja talituse adress: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. № 29 (Riigi panga wastas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-04.

Üksik number 5 kop.
Kuulutuste hind: nonpareille-rida 25 kop. 4 küljel, lehe esikülg 1 rbl. Kuulutused, mis järgmisel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakse talituses kella 4 wastu. Kuulutuste wastuwõtmine aga üleüldse lõpetatakse talituses kell 5.

Nr. 173 (500). Petrogradis, pühapäewal, 31. (13.) juulil. 1916 a.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabilt.

I.

Lääne wäerinnalt.

Kesk-Sereti piirkonnas jatkawad meie wäed kindlustatud seisukohtadelt taganewat waenlast tagaajades pealetungimist Jezierni peale.

Butshatshi sihis, põhja pool nimetatud linna läksid meie wahwad wäed edasitungides kohati Koropetsi jõest üle selle keskjooksul, ja wõtsid Slobudka-Hurna ja Folwarki külad ära.

Monastõrshkiski sihis wõtsime meie Monastõrshiska—Hatshurki raudteeliini ära, niisama ka maatüki Solotaja-Lipa ja Horoshanka wahel kuni Krasfejuwi külani ja Zelione jõesuuni.

Stanislawowi piirkonnas jatkawad meie wäed Bõstritsa-Nadworishanka ja Bõstritsa-Solotwini jõgedest üleminekut. Stanislawowist lahkudes laskis waenlane ainult raudtee sõlmekohad õhku; linn on täiesti terwe ja täies korras.

Kaukasia wäerinnalt.

Lääne pool Gümisch-Khani algasid türklased mitu korda pealetungimist, paisati aga igakord meie tulega tagasi.

Wangiwõetud askeridelt leiti ärasaetud otsadega patrunid. Nende ütluse järele on nende polgu komander poolteise kuu eest käsu annud, et iga asker omale 100 sarnast kuuli peab walmistama, milleks isearalised wiilid wälja jagati.

Põhja pool Bitlisi kestab wisa wõitlus.

Persias, Bokoni piirkonnas ajawad meie wäed Sakkisi poole taganewat waenlast taga

II.

Lääne wäerinnalt.

Ühes päewaga, mil meie wäed Troonipärija Tsesarewitsh Suurwürst Aleksei Nikolajewitshi wäerinnal käimist pühitsesid langes ka meie kätte hästi kindlustatud maatükk Pripjatist kuni Rumenia piirini, mida waenlane terwe minewa talwe jooksul kindlustas. Täna, 30. juulil langesid meie nädalise pingutuste järele kindral Shtsherbatshowi ja Saharowi wägede kätte, kindral Brussilowi juhatusel, järgmised külad: Hljadki, Worobjewka, Tsebrow, Eserna, Pokropiwna, Koslow, hästi kindlustatud Burkanowi mets ja terwe Stõpa liin

Nii langes meie kätte terwe waenlase talwe seisukoht Tarnopoli ja Butshatshi ees. Kindral Letshitski wahwad wäed wõtsid Nadwornaja linna ja Fitkowi küla ja läksid üle Bõstritsa-Solotwini jõe.

Lääne sõjawäli.

Inglise ametlik teadaanne.

London, 29. juulil.

Minewal ööl awas waenlane tugewa kuulipildujate ja püssitule Foureau metsa wastu, millel kaasas käis wäe seljataguse wastu juhitud suurtükituli. Meie wastasime edukalt. Waenlane tormijooksu ette ei wõtnud.

Põhja pool Basantin-le-Petit läksime meie jälle wähe edasi, waenlasele tuntawat kahju tehes. Kell 5.45 min. hom. wõttis waenlane nõrga wastutormijooksu ette ärawõetud kaewikutele. Tormijooks lööti tagasi ja waenlane sai weel uuesti raskelt kahju.

Põhja-lääne pool Pozière'i läksime ka wähe edasi. Neuville Saint-Vasti ligi laskime meie miini õhku, wõtsime tekkinud augu ära, kuna waenlane ainult nõrka wastupanekut awaldas.

Lõuna pool Ypres'i wõtsime kordalähinud tormijooksu ette purustatud mõisa peale waenlase liinides.

Mujal wäerinnal ei juhtunud midagi olulist.

Belgia ametlik teadaanne.

Havr, 29. juulil

Belgia wäerinnal ei juhtunud midagi olulist.

Prantsuse ametlik teadaanne.

Paris. 28. juulil kell 11 õht.

Põhja pool Somme'i iseloomustas tänast päewa hiilgawa tormijooksu kordaminek. Mõned saksa kaewikud wõeti tormiga ära.

Meie wäed kindlustasid oma uut wäeliini mäeharjal lõuna pool Morepat ja sellest külast Aime wiimat teed mööda.

Aime metsast wähe põhjapoole wõtsime waenlaselt kõwasti kindlustatud kiwimuru ja kaks laant ära; selle tegewuse ajal wõeti wangi 150 terwet sakslast ja saagina 10 kuulipildujat.

Lõuna pool Somme'i jõge walitses tugew suurtükituli.

Paris, 29. juulil.

Põhja pool Somme'i peamitas Prantsuse suurtükiwägi edukalt waenlase kaitsetöid. Maad leidwa osaliste kokkupõrgete ajal wõtsid prantslased mõned wangid ja kaks kuulipildujat põhja-ida pool Arbecourti ära.

Verduni all.

Prantsuse ametlik teadaanne.

Paris, 29. juulil. kell 1 päewa.

Maasi jõe pahemal kaldal tungisid prantslased ootamatult Saksa kaewikute peale ida pool „304" kõrgustikku, seal juures wangisid wõttes.

Paremal kaldal wältab keskmise pinewusega suurtükituli. Põhja-lääne pool Thiaumonti on kokkupõrked käsigranatide abil.

Mujal wäerinnal walitses hoоti suurtükitule wahetus.

Ööl wastu 28. juul. pildus Prantsuse õhulaewastik pomme Bousiere'i ja Bajancourti jaamade peale.

Itaalia sõjawäli.

Itaalia ametlik teadaanne.

Room, 29. juulil.

Eilast päewa iseloomustas uus hiilgaw wõit: meie wõtsime kõik waenlase tugewasti kindlustatud liinid Carsol ära, Wipacco ja Cosistsi mäe wahel. Niisama wõtsime ka oma alla Rubbia ja San-Martino Carsol ning terwe Doberdo kiltmaa, seega Valon-Iraigribini jõudes.

Wahetpidamata jõuawad uued wangid ja uus saak kohale.

Room, 29. juunil.

Austerlaste poolt 16. juul., lämmastawate gaaside abil San-Michele ja San-Martino wastu ettewõetud tormijooksu kohta käiwad ligemad teated näitawad, kui suure jahtsuse waenlane sellele ettewõttele andis ning kui tõsist kahju ta oma hoolsast ettewalmistusest hoolimata ometigi sai.

Ühes Trentino peale tungimisega kawatsesid austerlased ka ammugi tormijooksu Kesk-Isonzol ning selles sihis wõtsid nad rea ettewalmistusi käsile, mis näitawad, et nad oma edus kindlad olid: juba warakult anti ehwitseritele käsk, kõiki kunstitöid Itaalia muuseumides ja kirikutes ära wõtta Austriasse saatmiseks.

Kuigi Trentino juures awaldatud wastupanek neid sundis oma esialgisest Isonzol pealetungimise plaanist taganema, siiski wõtsid nad selle asemel wäiksejooneliselt operatsioni Carsol teime jaata, seal juures iseäranis lämmastawate gaaside peale lootes. Selleks asutati nende pool eribataljon lämmastawate gaasidega ümberkäimiseks.

Juuni kuus saadeti see bataljon jalaja Isonzo juurde. Gaaside tormijooksu walmistati ette kõige suurema ettewaatusega: tehti katseid jne., millest ka kõrgemad ohwitserid osa wõtsid.

Tormijooksu San-Martino ja San Michele wastu algati 16. juul. kuna gaaside tegewus 5 kilomeetri kaugusele ulatab, ühe kilomeetri peal aga surmawalt mõjub, lootis Austria wägede juhataja San-Michele ja San-Martino juures wäljalastud gaaside abil Isonzoni jõuda.

Esimesel momendil läkski waenlasel korda gaaside abil mõned meie kaewikud ära wõtta, kust nad aga warsti wastutormijooksul wälja löödi.

Neid austatud lugejaid,

kellel tellimise aeg 31. juuliga lõpeb, palume raha maksmisega rutata, et leht 1. augustist neile korralikult kätte läheks.

Leht maksab 1. augustist aasta lõpuni 3 r. 20 kop.

Talitus.

Pealinnas, 31. juulil 1916.

Kui meil wõimalik oli Parisis wiimases nädala ülewaates järjekordsest muudatustes ministrite kabinetis kõnelda, mis teatawat ärewust ajakirjanduses ja laiemate ringkondade seas sünnitasid, siis tuleb praegusel juhtumisel tähendada, et kuulujutud uutest muudatustest, mis ette soowitakse wõtta, waikida ei taha. Palju räägitakse rahaminister Barki lahkumisest, kuna tema asemikuna riigikontrolöri Pokrowskit nimetatakse jne.

Loomulikult äratas ka palju huwitust kindral Kuropatkini nimetus Turkestani wäeringkonna ülemaks ja kindral-kuberneriks, kuna terwe Turkestani maa sõjaseaduse alla pandi. Missugused sündmused Kesk-Asias sõjaseaduse maksmapanemise wälja kutsusid, pole mitte teada, kuid igatahes on kindel, nagu Wene ajalehed kujutawad, et Siberi ja Kesk-Asia wäikerahwaste mobiliserimine sõjatööstuse sihil nimetatud rahwaste seas teatawat rahutust wälja on kutsunud. Musulmanide saadikud, kes nende päewade sees Turkestani uue kindral-kuberneri Kuropatkini juttul käisid ja wäikerahwaste mobiliserimisest kõnelesid, on Kuropatkinilt wastuse saanud, et ta saadikute poolt temale tehtud näpunäiteid oma uues walitsuskonnas tähele tahab panna.

Kergitatud südamega wõtsid kõik, kellel rahwaharidus on kallis, määruse wastu, et I. ja II. järgu maakaitsewäelised kokkukutsumisel, mis augusti kuul tuleb, rahwakooliõpetajad, kes enne 4. juuni ametis olid, sõjateenistusesse kutsumata jäetakse. Seesama määrus on laiendatud ka õigeusu kiriku-koolide õpetajate kohta.

Paastupäewade mõjul, mis hiljuti üle terwe riigi sisse seati, on toiduainete hinnad igal pool märksa kerkinud, mitte ainult taimetoitude, waid nõndasama ka lihatoitude peale, kuna seeskorraldus, mis toiduainete hindade ühtlustamiseks asutati, mingisugust mõju ainete juurdewеo ja hindade alanemise peale pole awaldanud. Praegu wastupidi, — hinnad kerkiwad alataja, sest juurdewedu lonkab, kuna aga spekuleerimine ühte joodu edasi kestab. Ka juurpõllumehed ja suhkruwabrikandid on rahul, sest praegune põllutööminister ei kawatse oma eelkäija Naumowi jälgedes sammuda ja nende üleliigsele isule piiri panna.

* *
*

Inglismaal juhtus läinud nädalal mõndagi tähelepanemisewäärilist. Kõige pealt wõib meelde tuletada lord Winburne nimetamist Iiri abikuninga kohale, missugusel kohal ta juba enne Dublini mässu lahtipuhkemist oli. See nimetus tõendab, et Iiri home rule läbiwiimisest seekord jälle midagi wälja ei tulnud ja et Iiri asjad jälle wanadesse rööbastesse on juhitud. — Inglise peaminister Asquithi juhatusel asutati iseäraline komisjon, mis Inglise tulewase majandusepolitika sihtjooned peab üles seadma ja järele uurima, missuguste abinõudega tulewikus Inglise tööstuse ja kaubanduse arenemise eest tuleb hoolitseda. Nii on Inglise walitsus, kes esiteks täielikult Parisi majanduslise konferentsi protektsionistliste otsustega ühines, nüüd wabakauplejate pealekäimise mõjul weidi järele annud ja kaubandusepolitika küsimused uuesti läbiarutusele wõtnud. Nimetada wõib weel Inglise hariduseministri Hendersoni lahkumist, kuid nähtawasti

sündis see lahkumine enam isiklistel, kui politilistel põhjustel, nii et tööliste erakonna esitaja lahkumist koalitsioni kabineti politilises sündmuses ei tule lugeda.

Rumenia seisukoht on endist wiisi kõikuw. Rumenia ja Bulgaria wahekord on wiimasel ajal piiripealsete kokkupõrgete tõttu üsna terawaks läinud, kuid neile õerumistele ei ole Rumenia ettewaatliku peaministri Bratiano poolt senini sõjakuulutust weel järgnenud. Kesk-Europa ja liitriikidega kestab Rumenial kauplemine edasi, kuid nagu wiimaste päewade jooksul selgunud, ei ole Rumenial Ungari poolt järelandmist loota. Nii tuleks tal selkorral, kui Rumenia walitsus üliõpilaste kongressil wastuwõetud otsust tahaks teostama hakata, tahes wõi tahtmata, Ungariga sõjajalale astuda.

Läinud nädalal on ka Saksamaa ja Italia wahel ammugi kestnud õerumised jälle ühe sammu edasi astunud. Saksamaa teatas ametlikult, et ta Saksa-Italia kaubalepingu tühjaks tunnistab ja Italia kaubad üleüldise tollitariifi alla seab. Sellel Saksa walitsuse teadaandel ei ole küll mingit realset tähtsust, sest et Italia kuninga käsukiri juba aprilli kuul kaubandusliste läbikäimise Saksamaaga ära keelas. Sellegipärast ei puudu Saksa walitsuse teadaandel teatud mõju Italia ja Saksamaa edaspidise wahekorra kujunemise peale sest Italia walitsus on Saksa teadaande waenuwaldnse aktiks tunnistanud ja selle peale ähwardusega Saksamaa äri-ettewõtteid Italias likwiderida wastanud.

Mineewa nädala tähtsamatest rahwuswahelistest sündmustest wõiks nimetada Inglise-Wene-Persia kokkulepet, mis küll ainult esialgsel kujul on kokkuseatud ja kõige üleüldisemaid sihtjooni nende kolme riigi wahekorra korraldamise kohta sisaldab. Siiski on nendestki esialgsetest määrustest näha, et Wene ja Inglise mõju Persias Saksa mõju üle wõidu on saanud, nii et faktiline walitsus Persias nende kahe suurriigi kätte wõib üle minna.

* *
*

Mitu huwitawat teadet sõjawäljadelt tuli läinud nädalal, mis näitasid, et waikus, mis wiimasel ajal peaaegu kõikidel sõjawäljadel walitses, ainult ajutine oli. Kõige huwitamad sündmused leidsid maad Wene lõunapoolsel wäerinnal, kus wihased wõitlused terwe nädal otsa on kestnud. Wenelaste pealetungimine edeneb Galitsias ehk pikalt, kuid siiski järjekindlalt ja metodiliselt. Peale selle, kui Brodõ linn austerlaste käest ära wõeti, olid wiimased sunnitud siin kohal oma wäge tagasi tõmbama uutele kindlustatud seisukohtadele, kuna Wene sõjawäed siis Austria wägede pahema tiiwa ümber ennast kordkorralt koomale tõmbama hakkasid.

Meie wägede kõige lõunapoolsem osa kindr. Letshitski juhatusel hakkas läinud nädalal uue jõuga pealetungima ja wõttis mitu tähtsat seisukohta, nagu Monastõrshisko, Kriplin, Stanislawow jne. oma alla. Meie wäed pole enam kaugel Galitshi linnast ja wõib oletada, et see lähemate päewade sees langeb. Et Wene wäed Austria seisupaikadel põhja- ja lõunapoolt kallale tungiwad ja kindr. Botmeri wäed, mis Tarnopoli ümbruses opereriwad, kogumi rahule jätawad, laseb oletada, et meie wägede peasiht on Austria wäge, kelle mõlematest tiibadest ümber minnakse, ilma wõitlusẹta taganema panna, sest sel wiisil wõiwad nad ennast ümberpiiramise eest hoida.

Italia sõjawäel oli läinud nädalal tähtis edu. Goritza linn Isonzo orus langes nende kätte, kuna itallaste edasitungimine seisma ei jäänud.

Wõrdlemisi walitses waikus Lääne wäerinnal. Tuleb ainult tähendada, et sakslased uue sõjakäigu oma zeppelinidega Inglismaale ette wõtsid, kuid, nagu Inglis lehed teatawad, pole sellel sõjakäigul mingisugust tagajärge olnud.

Asia wäerinnal on türklased suured jõud koondanud ja tungiwad lõuna- ja läänepoolses Persias kui ka ida pool Wani järwe ägedalt peale. Meie wäed olid sunnitud mõnes paigas pealerõhumise all uutele seisukohtadele taganema. Kuid türklaste uus sõjakäik Egiptusesse ja Suetsi kanali kallale lõppes õnnetumalt. Inglis ametlikud sõnumed kõnelewad, et Türgi ekspeditsioni korpus peaaegu täitsa ära on häwitatud.

Wäljamaa.

Waielused Ungari parlamendis Austria-Ungari wälispolitika üle.

Uue oppositsionilise erakonna asutaja krahw Karoli pidas 28. juulil Ungari parlamendis wälispolitika küsimuste üle pikema kõne, milles ta nõudis, et Ungari wälispolitika juhatajad tulewikus mitte ainult Saksamaa ja Austria kasusid silmas ei peaks pidama, waid kõigi ümberkaudsete riikidega püüda käsikäes käia, sest ainult sel teel wõida sarnaseid arusaamatusi ära hoida, nagu need, mis praeguse kriisise wälja kutsusid. Nüüd soowida aga Ungari rahwas wõimalikult rutulist rahutegemist, ja sellepärast on soowitaw, et walitsus oma seisukohta rahutegemise tingimiste kohta teataks. Ka olla waja Rumeniale selgeks teha, et iga ungarlane Ungari piiride puutumatuse eest ja Transilwania wõõrandamise wastu walmis on wõitlema.

Wastasrinna juht Apponyi teatas selle peale, et tema ja ta poolehoidjad Karoli seisukohaga täitsa ühinewad, kuid nad soowida rutulist rahu ainult sel korral, kui waenlast korda läheb wõita.

Wastasrinna kõnemeestele wastates tähendas peaminister krahw Tisza, et Rumenia ajakirjandus waenu Austria-Ungari wastu õhutab. Eraldi rahutingimise kohta tähendas Tisza, et see täitsa wõimata olla, sest senikaua kui Ungari rahwas elab, jaob ta kõige jõududega igasuguse Ungari piiride wähendamise katse wastu wõitlema. „Ka praegu peame meie Ungari piiride puutumatuse eest wõitlema," tähendas krahw Tisza, sest et meie waenlased Ungarit tahawad tükeldada. Nii kaua kui meie waenlased sellest püüdest ei loobu, ei wõi rahutegemisest juttugi olla. Ainult wõit wõib Ungari rahwale rahu anda ja tema tulewast rahulikku edenemist kindlustada. Ungari on nõus ainult ausat rahu tegema, kuid seesamal ajal pingutab ta kõik oma jõud, et sõda edasi pidada wõiduka lõpuni."

Nagu sellest selgub on kõik Ungari erakonnad selle poolest ühel meelel, et mingisugustest territorialistest järelandmistest Rumenial juttugi ei wõi olla. Ungaria peaministri krahw Tisza sõnad Ungari piiride puutumatuse kohta omandawad seda suurema tähenduse, kui meeles pidada, et Tisza alles hiljuti keiser Franz Josefi pool ja Saksa wägede peakorteris käis, kus loomulikult ka Ungari territoriumi wõõrandamise küsimus ära otsustati.

Nii tuleb nüüd Rumenia walitsusel sellega rehkendada, et tal lootust pole heaga Kesk-Europa riikidelt mingisuguseid maatükka omandada.

Inglise rahaministri kõne rahaasjade seisukorra üle.

Rahaministeriumi eelarwe üle peetawate waieluste puhul teatas Mac Kenna: „Inglismaa rahwuseline rikkus on umbes 15 miljardi naelsterlingit. 1917. aasta märtsi kuuks on Inglismaa riigiwõlg umbes üks kuuendik sellest summast suur, tähendab wäiksem kui rahwusliste sissetulekute summa ühe aasta eest. Nii ei sünnita see wõlg kaugeltki weel mitte wäljakannatamata koormat. Ta teeb wälja ainult 3440 miljoni naelsterlingit, millest liitlastele ja asumaadele mitmesugustel otstarwetel ettemaksetud summad umbes 800 miljoni naelsterlingi suuruses, mis warsti tagasi maksetakse, maha tulewad arwata. Nii jääb wõlg 2640 miljoni naelsterlingi suuruses üle. Ehk Inglismaa riigiwõlg küll kunagi enne nii suur ei ole olnud, ei ole ta tõepoolest aga siiski riigiaasta sissetulekust suurem. Iga päew saadab Inglismaa wäljamaale oma enese ja liitlaste arwel üle 1 miljoni naelsterlingi ja see summa wõib peagi 2 miljonini tõusta.

Mac Kenna teatas, et Inglismaa rahatagawara on waja, mis 20 protsent sellest riigiwõla suurusest wälja teeb. Ja seda tagawara kaua ei ole sugugi ärawõitmata ülesanne, sest nii kaua kui Inglise maksumaksja maksusid maksab ja raha laenab, wõib Inglismaa oma laenuusalduse sõja lõpuni alleshoida, kestku sõda kui kaua tahes.

Italia ja Saksamaa wahekorrast.

Teatawasti kuulutas Saksamaa neil päiwil Italia-Saksa kaubalepingu tühjaks ja seadis Italia kaubad harilise tollitariifi alla, mille peale Italia walitsuses sellega wastas et ta oma alamatele ära keelas Saksamaaga kaubanduslises läbikäimises olla ja Saksamaa ärilisi ettewõtteid Italias tahab konfiskerida. Wiimane abinõu puutub Saksamaa kaubanduslisi huwisid Italias tuntawalt, kuid tal ei ole siiski seda tähtsust, nagu ette wõiks arwata.

Wiimasel ajal on Saksa ärid, mis Italia piirides wiibiwad, hädaohtu ette aimates, oma ettewõtted Italia firmadele ja pankadele ära müünud. Terwe grupp Italia pankasid, mille eesotsas tuntaw „Banca Commerziale" seisab ja mis tõit Saksamaa rahaga opererisid on nüüd mitmesuguste kombinatsionide tagajärjel ennem Prantsuse ja Inglise gruppidega ühendanud, nii et nüüd raske on nende wastu midagi ette wõtta. Kõige selle tagajärjel on Italia pinnal wiibiwate Saksamaa äriliste ettewõtete nimeline wäärtus tuntawalt kokku salanud, nii et see praegu mitte palju 1 miljoni liira wälja ei tee.

Kuid peale äriliste ettewõtete on Italia weel teistsugustki Saksamaa warandust, näit. üle 40 Saksa aurulaewa, mis sõja algusest saadik Italia sadamates seisawad. Nende laewade rahaline wäärtus moodustab õieti suure summa, nii et Saksamaa nende ärawõtmise läbi suurt kahju saaks. Küll ei leidu praegu awaldatud Italia kuninga käsukirjades Saksa laewade kohta eraldi märkust, kuid wõimata ei ole, et Italia walitsus ka Saksa aurulaewad „igasugu kaubandusliste warandus[illegible]" [illegible] arwab, mille wõõrandamisest käsukirjas r[illegible].

Kuidas Prantsusmaa elanikka Sise-Saksamaale saadetakse.

Teatawasti saadawad Saksa walitsuse wõimud okkuperitud Prantsuse maakondadest elanikka, peaasjalikult naesterahwaid ja lapsi, Sise-Saksamaale põllutööle. Selle sunduslise saatmise wiisi kohta awaldas keegi Lille linna elanik Prantsuse lehes „Temps" pika kirjatüki. Juba aprilli kuul awaldanud Saksa walitsuse wõimud Likes ametliku teadaande, et kõik elanikud 14 kuni 50 aastani walmis peawad olema et neid wiibimata Saksamaale ewakuerida, kusjuures iga ewakueritaw mitte üle 30 kilogrammi eest pakkisid kaasa ei tohi wõtta. Saksa sõjasalgad, teistes teadaandes, käiwad majast majasse, kõik majade elanikud peawad salga lähenemisel maja ees seisma, oma dokumenta kaasa wõttes. Salga juhataja otsustab siis, keda ewakuerida tuleb, keda mitte. Nende otsuste peale edasi kaewata on keelatud. Et aga teada ei olnud antud, missuguses järjekorras ja mis päewadel sõjasalgad linna mööda hakkawad käima, siis tarwitsid elanikud suuresse äreusesse, sest nüüdki ei teadnud kas ja millal tal kodunt tuleb ärtitsch lahkuda. Kõik ootasid suure põnewuse ja hirmuga ewakuerimise ilmumist. Seal tulid sagedasti südantlõhestawad pildid ette. Armuheitmatult lahutati lapsed wanematest ja wanemad lastest. Asjade kokkukogumiseks anti aega 10 minutist ühe tunnini. Ewakueritawad, peaasjalikult naesterahwad, aeti iseäralistesse laagritesse.

„Tempsi" kirjasaatja teatel tulewad need laagrid orjade turgu meelde. Iga päew saadeti inimesi sõja muusika helide saatel waksalisse ja sealt edasi teadmata kuhu.

Niiwiisi saadeti igapäew 1500 kuni 2000 inimest Sise-Saksamaale.

Küll püüab Saksa walitsus seda halba mõju, mis need teod igalpool awaldawad wähendada ja on ametliku seletuse elanikkude ärasaatmise tarwilikkuse kohta awaldanud.

Selles seletuses nimetatakse Prantsusmaa teadaandmisi Põhja-Prantsusmaal ette tulnud sündmuste kohta libisaks laimuks. Sui Prantsuse elanikkude ärasaatmise eest langeda prantslaste ja inglaste enese peale, sest nad teiwat toiduainete juurdewoo Saksamaale wõimataks, nii et sõjaliini lähedal olewates maakohtades määratu suur toiduainete puudus walitseda. Sellepärast olevs tulnud kas nende maakondade elanikud nälga jätta wõi neda sõjaliinist kaugemal olewatesse maakondadesse saata, kus toiduainete puudus end nii terawalt tunda ei anna.

Elanikkude enese kasu seisukohast wälja minnes olla sakslased wiimase abinõu paremaks tunnistanud.

Peategi langenud wälja saadetawate prantslaste kasud nende maakondade elanikkude huwidega kokku, kui nad elama asetati, sest Sise-Saksamaal tuntawad wäga suurt põllutööliste puudust.

Selle juures olla küll mitmedki ebasoowitawad nähtused ette tulnud, kuid need olla suurte ewakuerimiste juures möödapääsematud, sama seletuse lõpus kinnitatakse Saksa walitsuse seletuses isegi, et ewakueritud elanikud oma saatusega täitsa rahul olla.

Mööda Petrogradi.

Juba süüdatakse uulitsal laternad — algab sügis.

Alaline wihm ja isegi külm sunnib inimest unustama suwe kaunidust, päikesest põlenud uulitsad ja liiwaga täetud wee kanalides.

Elu wihkub endiselt.

Nagu enne weerewad suure koluga mööda uulitsaid töötwoorimeeste rautatud wankrid, kuuldawad inimeste haiked, autode ja trammai elektri-kella karjatused.

Endiselt seisawad inimesed reas ja ootawad esimese tähtsajaga tarbeaineid: suhkurt, liha ehk keelupäewadel kalu. Turgudel walitseb elawus, milles iseäranis poisikesed mõõdunawad on. Suured pakid pea peal tõukawad ja lükawad nad armuheitmatalt. Kuld on kannatust, palju kannatust waja, et mitte alla jääda praeguse igapäewa muredele.

Suurt enesesalgamist nõuab praegune aeg; peab ometi palju jõudu olema, et wäljasenu reogade juurest lahkuda, sest teenistuse aja 1—1½ tunniline lõuna waheaeg ei jatku selleks, et söögimajades koha-järge oodates ka süüa saada. Wast wõis ka ülistada meie praeguse aja märtüüre:

„Õndsad on need kes ei söö, aga siiski täis saawad."

Kahju on lastest, kaswawast, tulewast rahwast. Rahwatanud, korratult riidis, wärani, karbade silmadega näeb neid uulitsatel liikumas, trammais ennast täiskaswanute seljataha peitmast, et kümne-kopikalisest maksust kuidagi kõrwale libiseda, näed uulitsal raskeid pakke kandmas. Igal pool on noorukesed ametis, isegi „dwornikud" on nad; waewalt ulatab käsi wärawa lingini, aga tähtsalt toimetab ta kaua luku kallal, et sissemineejal ometi aega jatkuks jootraha taskust kätte saada. Elu sunnib inimesi kõitsugu wõimalusi tarwitama, et aga üleelada praegust aega. Wähemad tüdrukukesed sirutawad arglikult käe, paludes wähe „leiwa tarwis", wanemad ilmuwad uulitsale alles õhtu tulekuga. — —

Õhtud on juba pimedad ja tulewalgusega algab ka teine elu. Imelikult on aga muidu nii elawad uulitsad pea tühjad, kuid hommiku pool ööd pole sagedasti ühtegi hinge näha. Ainult warblased siristawad ja lendawad hulgus-kasside liginemisel kisades laiali.

Ka tuwide peale paanakse tornijooksu toime, peale kasside leidsid nad omale poisikestes waenlased. Praegused liha-keelu päewad sunniwad inimesi leidma teisi teid, et ikkagi mitte ilma lihata olla. Poiske paned lingu, wiskab teri ja kui tuwikesed ilmuwad, sipleb warsti mõni nendest silmuses. Mõne minuti töö ja juba läheb inimene, kellel õnneks läks tuwi omale saada, rõõmsa näoga eemale, tundes juba suus maitsewat tuwi praadi.

Ainukesed linnud, kes weel wabalt lendawad, on pääsukesed. Kuid kas aimawad nad, et neidgi wõib hädaoht ähwarda, wõi on see sügise — aga midagi teeb neid rahutuks, sest nad lendawad salkades. — Wist walmistawad nad kaduda siit ühe ilusa päewa tulekul, jättes meile pika wihmase põhja sügise, mis uue mure kaasa toob. Nimelt külma. Ja jälle käiwad inimesed ringi, seisawad „sabades" oodates puid ja nurisedes jumalate peale, et need mitte põhjamaale ei lase tropika päikest paista. — Ja kelle muu peale wõib siis nuriseda, ilma et tagajärge oodata pole.

Mida õpetab meile Rosdestwenski laenuühisuse wiiekümne aastane tegewus?

(Kostroma kubermangu, Wetluuga maakonna Roshdestwenski laenuühisuse 50. aasta kestwuse puhul).

Mõisnik Luginin, „hea herra" — nagu teda nimetati, soowis „oma" talupoegade kasuks teha midagi „head asja", ja otsustas sellepärast asutada nende jaoks „panga" laenuühisuse.

Niisuguse panga walmis eeskuju leidus wäljamaal (Saksamaal), ja selle „wõõramaa" taime otsustas mõisnik Luginin ära tuua ja ümberistutada Wetluga metsadesse.

Nõnda sündis Roshdestwenski laenuühisus, mis oma tegewust 1. augustil 1866 aastal — nõnda siis homsest päewast just 50 aastat tagasi — algas, ehk küll selle ühisuse põhjuskiri juba palju waremalt, nimelt 22. oktobril 1865. aastal, kinnitud oli.

Mõisnik Luginin, kes uue ühisuse põhjuskirja wälja töötanud oli, andis ühisusele selle esialguliseks sisseseadimiseks ja tegewuse alustamiseks ka 1000 rubla raha oma protsendita 10 aasta peale ja jättis enesele selle tasuks iseäralise õiguse, et ta ühisuse asjade üle walitseda wõib. Ehk ta seda õigust küll kurjaste ei tarwitanud, siiski ühisuse liikmed waatasid Roshdestwenski talas asutatud „panga" peale kui „hea herra" naljaka ettewõtte peale, aga mitte kui nende oma asutuse peale. Ühisuse juhatus asub ka praegusel ajal „hea herra" pärijate poolt kingitud ruumis, nimelt Roshdestwenski mõisa kontori hoones. Ja kui ühisuse liikmed nüüdki ühisusesse asjawad, siis rääkiwad ja mõtlewad nemad, et nad mitte oma ühisusesse ei lähe, waid mõisa kontori juures olewasse panka.

Niisuguse asjade seisukorra juures sattus ühisus, 1876. aastast algades, ilma ühegi wastuseisumata ühisuse liikmete poolt ina kõju wõtja kätte, kes ühisuse peale ainult kui oma arwepidamise kontori peale waatas, aga ainult kui asutuse peale, mis temale ta liia kaju wõtja riskerimised kindlustab. Ja et ühisuse kaswamine tahjulikuks oleks ähwardanud jääda tema liiakaju wõtjalise tegewusele, siis püüdis tema kõike wiisi ühisuse edenemist oma kasuks takistada.

Ühisuse põhjuskiri on juba ammu wananenud; ja peale selle juba ühisuse algusest peale ei rahuldanud see põhjuskiri liikmete ühtlisi nõudmisi.

Roshdestwenitlaste peatööks on metsatööd, mis harilikult nowembrikuust kuni juulikuuni kestab, s. o., umbes 9—10 kuud. Ühisuse põhjuskiri lubab aga laenusid wälja anda mitte kauemine kui ainult poole aasta, s. o. kuue kuu peale. Ühisuse tegewuse üle walitsejal on küll õigus laenusid pikendada (pikendus antakse 3 kuu peale), kuid seda pikendust lubada ehk mitte lubada — see seisab terwelt ühisuse juhatuse hea tahtmises, kes selle juures, muidugi mõista, iialgi „iseennast ära ei unusta". Kuni kõige wiimase ajani — 1914. aastal — oli laenu ülemmäär — 80 rubla; wiimasel ajal on see 120 rubla peale tõstetud. See laenu piir on wastuwaidlematа wäga kitsas. Sisseseatakud metsatöö ettewõtteteist on keskmiselt 250—300 rubla ümber perekonna pealt, aga wäga sagedasti tõusewad need ka kuni 500—600 rubla ja ka kuni 1000 rubla perekonna peale, selle peale waadates, kui suur niisuguse perekonna jõud ja ettewõtte wõim on. Roshdestwenski 1500 taluperemeheit, kellel õigus oleks olnud ühisuse liikmeteks olla, on praegu ühisuses liikmetena kõigest 551 majapidajat, ja seda ühisuse poole saja aastase kestwuse aja jooksul!

Ühisus wõttis kuni wiimase ajani laenude pealt 12 protsent. aastas ja ainult sündmus, mis koha peal liikmete „Streikimise" nime all tuttaw on, sundis laenude protsentisid kuni 8 peale alandama. See sündis alles 1913 aasta algul.

Roshdestwenski laenu ühisuse eesmärk näitab neile tegelikult, et seal, kus ühisuse asju mitte ei juhita selle liikmete isetegewuse kaudu, waid ühe kõrwalise isiku poolt, kellel ka kõigile headsoowiw eesmärk oleks, seal ei ole sisuliselt siiski mitte tõsist kooperatiwlist ühisust, ja „hea herra" asemele wõib kergeste ja üsna sagedaste astuda mitte hea, liiakasu wõtja — nöörija.

Teiste sõnadega — Roshdestwenski ühisuse eesmärk näitab, kuidas ühisuse asju mitte ei pea ajama ja mis mitte ei pea olema praeguse aja ühistegelises raha asutuses. K. S.

Kodumaa.

Waestelaste lugemine Pärnumaal.

Pärnumaal, ja nõnda wist ka mujal meie kodumaal, on walitsuse poolt waestelaste lugemine ette wõetud. Linnas toimetawad seda lugemist pristawid ühes jaoskonna-ülewaatajate ja linnawahtidega, maal wallawalitsused ja politseikordnikud. Hiljuti kutsus Pärnumaa talurahwa kommisjar wallawanemad maalt selles asjas linna oma juurde nõupidamisele ja andis wallawanematele eelolewa waestelaste lugemise kohta seletust ja tarwilisi näpunäiteid. Lugemise alla tulewad need waesed lapsed sündimisest kuni 12 elu aastani, kellel oma ülespidajat ei ole ja kes seltskonna abi ehk raha tarwitawad.

Waestelaste lugemise lehtedele tuleb ülesse märkida perekond, kelle ülespidada ja hoole all abitarwitaja laps on, ja selle perekonna töö wõimatus: siis lapse oma perekonna, risti- ja isanimi jne.

Waestelaste lugemise töö tahetakse tulewa — augusti — kuu alguseks kokku wõtta. K. S.

Suurtükkide laskmise mürinat kuulda Pärnumaal.

Sagedasti on Pärnumaal suurtükkide laskmise mürinat kuulda, enamiste lõuna taewakaarest ja iseäranis siis kui tuul lõuna poolt on. Arwamise järele kostab suurtüki paukude kaja siia Riia alusel wõitluse rinnalt. Aga ka merepealsete laskmiste paukusid kuuldub siia. A. S.

Suur tulekahju Karksis.

Siin põles K. talu elumaja ühes lauda ning tallidega maha.

Arwatakse, et tulesüütamise põhjuseks lapsed süüdi on. Kraami peasta ei olnud wõimalik. Kahju on tangeit üle 6000 rubla suur.

Rukki lõikus

on Karksis täies hoos. Rukkid on wiletsad, mõnelpool ka keskmised, milles tänawune kewade ja põllurammu puudus süüdi on.

Heinasaak oli siinpool hea. Mõnel on weel praegu heinad tegemata tööjõu puudusel ning osalt ka praeguste wihmaste ilmade — tõttu. Amor.

Riia linnareaalkool Tartus

kawatseb eelolewal õpeaastal seni, kuni weel lõpulikult luba ei ole saadud Riiga tagasi kolida, siin kõiki klassisid awada, (ka kaubanduse jaoskondi V. ja VI. klassi juures.) Kooli awamise soow oleneb aga sellest, kui palju neid õpilasi leidub, kes Tartus soowiwad õppimist jatkata. Kooli direktori kohuste täitja palub sellepärast „Postim." kaudu kõiki kes siin soowiwad edasi õppida ehk kooli sisse astuda, sellest wiibimata teatada — wõimalikult telegrafi teel — kooli kantseleisse Tartu, Tuletõrjujate selts majasse.

Pealinna teated.

Palgatööliste pidu, mis eila õhtul Läti teatri ruumides (Uues küias) toime pandi, leidis keskmiselt osawõtjaid. Peale kella 7, kui programmi osa peale algas, oli rahwast alles wähepoole, kuid tantsu alguseks oli saal juba peaaegu täis. Ettekanded olid asjaarmastajate poolt, ja publikum wõttis nad heatahtlikult wastu. Kõige rohkem näis pidulistele meeldiwat neiu Weltmanni nalja-ettekanded. Meeste-kwarteti laul oli kahtlemata kõige parem pala eeskawast.

Provisor J. Lill'ile on kõigekõrgemalt poolt Anna ordu annutäht annetatud.

Jahu muretsemine. Linna toidumuretsemise komisjon saatis mõne agendi jahu ostmise otstarbel laiali. Peale sõidu ja päewaraha antakse iga agendile 1000 rubla tasu.

Rahwa söögimajad. Linna toidu komisjonis tuli söögimajade awamise küsimuse harutamisel mõtete lahkuminek. Komisjoni liikmed Schahow ja Smirnow olid söögimajade awamise wastu. Nad seletasid, et praegu niisuguseid inimesi wähe on, kes söögimajade järele suurt tarwidust tunneks. Töölised teenida praegu palju rohkem raha, kui kunagi enne ja wäiksemate ametnikude eest hoolitsewad harilikult need asutused, kus wiimased teeniwad.

Kõige wastuwaidlemise peale waatamata jõudis komisjoni juhataja J. J. Poiserow söögimajade tähtsust selgeks teha.

Komisjon määras iga awatawa söögi maja tarwis 12,720 rubla. Esimesed söögimajad awatakse 1, 7, 18 ja 19 linna hoolekandmise komisjoni juures, kust igast ühest päewas kuni 1000 lõunasööki wälja antakse.

Õpilaste maksuta sõidust linna raudteedel. Juba 1908 aastal andis linn 10 protsent. kõigist algkooli õpilastest priipiletid linna raudteedel. Nüüd otsustati seda 15 protsent. tõsta, sest et palju lapsi keik linnast kaugel elawad.

Kokku tuleks see linnale 179,140 rubla aastas maksma.

Ajawilja muretsemine. Mitmes tarwitajate ühisuste tarwlustes oli ajawilja puudust märgata. Pealinna tarwitajate-ühisuste selts otsustas suuremal määral juurwilja muretseda, nii et sellest ka talweks jatkuks. Selleks tegi selts Nowgorodi kubermangu mõisnikude seltsiga lepingu. Juurwili saadetakse nii toorelt, kui ka kuiwatalt. Suurt rõõku pani selts just kartulde muretsemise peale.

Liha linnakauplustes. Täna awati mitme leeru päewa järele jälle kolme päewaline lihamüük. Linna toidumuretsemise komisjon saatis iga linna kaupluse 2000 puuda liha. Järgmistel päewadel mõeldakse liha juurde toimetada ja koguni 4 uut kauplust awada, et sellega lihaostjate waewa wähegi kergendada.

Praegu seisab lihakauplustes ees määratu saba. Sagedane riid ja sõimamine on harilised nähtused.

Eesti laatsareti heaks on 24. maist kuni 30. juulini 1916. a. annetanud: hrad Maslow 1 r., Treufeldt 3 rub. Kuumakind: Põhja Wastast. krediit-Ühisus kolme kuu eest 300 rub., selle ühisuse juhatuse liikmed ja ametnikud kolme kuu eest 126 rub., Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisus kolme kuu eest 300 rub. ja selle ühisuse juhatuse liikmed ja ametnikud kolme kuu eest 30 rub. 54 k., A. Tinni abikaasaga 20 r., E. Rinkmann abikaasaga 25 r., Kaubamaja E. Rinkmann ja ko 50 rub., selle kaubamaja teenijad 141 r. 90 k., J. Jonas 4 r., J. Raik 10 r., M. Mill 10 r., G. Mägar 6 r., N. E. 4 r., F. Blumberg 3 r. 50 k.

Kokku sissetulnud 1634 rub. 94 kop.

Wälja antud: laatsareti kasiasse 1500 r., puudust kannatawatele perekondadele abirahaks 30 r.. Kokku 1530 rub. — k.

Ueüldine sissetulek	24400 rub. 85 kop.
Ueüldine wäljaminek	20006 „ 75 „

Kasjas 30. juulil 4394 rub. 10 kop.

Kasjahoidja: O. Mägi.

Mõned arwud.

„Russk. Slowo" toob huwitawa wõrdluse toiduainete kallinemisest Berlinis ja Moskwas.

Nimetus.	Berlinis.	Moskwas.
Rukkileib	42	13
Nisuleib	27	45
Rukki jahu	47	95
Nisu jahu	14	58
Wõi	114	123
Rasw	300	173
Suhkur	27	57
Kohwi	113	180
Piim	33	70
Loomaliha	230	250
Lambaliha	170	234
Sealiha	114	142
Snitsliha	186	144
Kartul	58	44
Riis	427	150
Keskmiselt	137	131

Wõrdluseks on wõetud Berlini aprilli kuu ja Moskwa juulikuu hinnad.

Ei wõi arwata, et Saksamaal produkte rohkem oleks, kui meil, kuid teatawasti on seal toidukũsimus paremine organiseeritud.

Tabeli järele on ainult 6 toiduainet Saksamaal kallimad, kui meil. Iseäranis on meil jahu, suhkur ja liha kalliks läinud.

Päewauudised.

Kõrgemad ametnikud.

P. L. Barki ja krahw A. A. Bobrinski sõit wägede ülemjuhataja peakorterisse. Lähemail päewil sõidawad wägede ülemjuhataja peakorterisse aruannetega rahaminister P. L. Bark ja põllutööminister krahw A. A. Bobrinski.

— A. N. Naumowi sõit põhja wäerinnale. Endine põllutööminister A. N. Naumow sõidab lähemail päewil põhja wäerinnale, kus ta A. W. Kriwoschejini kutse peale Punase Risti seltsi töödest osa wõtma hakkab.

Palume tungiwalt neid austatud lugejaid, kes oma lehe adressi muuta soowiwad, tingimata wana adress täielikult üles anda.

Adressi muutmine maksab 15 kop., mis muutmise korral otsekohe ära tuleb saata.

Talitus.

Mitmesugused kawatsused ja määrused.

Uued tehnikakoolid. Siseminister A. A. Hwostow on tehnikakoolide wõrgu asutamise kawa wälja töötanud, kus soowijad posti-telegrafi teenistuse jaoks tarwilist tehnilist eelharidust wõiksid omandada.

Juurdelisatud seletuskirjast on näha, et praegu juba suurt puudust tuntakse eriharidusega inseneridest-mehanikustest radio-telegrafi j. t. jaoskondis. Kuna telegrafi ja telefoni wõrgu tegewus alatasa laieneb, arwatakse juba lähemal ajal mitte wähem kui 200 tehnilise keskharidusega isikut ning üle 1000 alama tehnilise haridusega isikut waja minewat, pealegi kaswada see arw ministeriumi arwates alatasa.

Koole kawatsetakse asutada kahe järgulised: alama haridust andwaid tarwis (ülewaatajate kool) ja keskhariduse andmiseks (mehanikuste kool).

Ülewaatajate kooli kursus oleks ühe aastaline ning sarnaseid koole arwatakse jatkuwat ühest posti-telegrafi ringkonna kohta. Mehanikuste koolid oleks kolme-aastalise kursusega järgmistes linnades: Petrogradis, Moskwas, Kiiewis, Rostowis D. ä., Kaasanis ja Tomskis.

Ülewaatajate kooli wõetakse wastu noorimehi, kes üle 25 aasta wanad pole ja kõrgemate algkoolide terwe kursuse on lõpetanud. Õpetuse eest maksu ei wõeta. Andekamatele ning edasijõudwatele antakse weel kroonu poolt abiraha 25 rbl. kuus.

Mehanikuste kooli wõiwad astuda isikud, kes üle 30 aasta wanad pole, reaalsalikult ülewaatajate kooli edukalt lõpetanud isikud. Koolis wiibimise aeg, mis aga üle 3 aasta ei wõi kesta, arwatakse riigiteenistuses olemise ajaks.

— Wõidulaenu piletite kinnitamise uus kord. Rahaministerium on tähelepanekut pööranud asjaolu peale, et igakord enne kustutamist suur spekuleerimine wõidulaenu piletitega maad leiab.

Seda nähtust wõib osalt sellega seletada, et rahaasutused, kes piletid kinnitawad, sel ajal endile suure hulga piletid peawad tagawaraks muretsema, mis kinnitatud piletite kustutamise korral nende asemele kinnitajatele wälja antakse. Tagajärjena ilmub sarnane loomuwastane nähtus, et riigi pretsendipaberid mitte ainult mingit sissetulekut ei anna, waid omanikudele pealegi weel suuremat kulu sünnitawad.

Rahaministerium töötab praegu uute kinnituse tingimiste kawa wälja. Kinnitamine on uues eelnõus järgmisena ettenähtud. Igakordse kustutamise eel kuulutatakse rahaministri poolt aegsasti tirashi tulewate piletite äärmised hinnad wälja, nii et pangad ja pangakontorid, kes piletid kinnitusele on wõtnud, ainult kohustatud on wäljakuulutatud hinda pileti omanikule wälja maksma, kuid mitte uut piletit asemele andma.

Eelnõus on ka ettenähtud wõimalus, et wõidulaenu pileti omanik oma pilet madalama hinna eest wõib kinnitada, kui rahaministeriumi poolt määratud.

— Teadete korjamine paberitööstuse kohta. Kaubanduse ja tööstuse ministerium on sunduslise määruse wälja annud, milles kõiki paberiwabrikute omanikka, ning ka pabertarwitajaid — ajalehe trükikodasid, kus üle 500 puuda paberit kuus ära tarwitatakse, kohustatakse iga kuu 30-aks paberitööstuse komiteele aru andma oma ostetud ja tarwitatud paberi arwust ja hinnast. Määrusest üleastujaid karistatakse wangisistumisega 2 kuust kuni 1 a. 4 kuuni.

Ühes sellega tegi ka kaubanduse ja tööstuse minister würst Schahowskoi wabriku inspektoritele kohuseks paberiwabrikutesse paberitööstuse seisukorda uurima saadetud wolinikkudele igatpidi oma abi näidata.

Elukallinemise wastu wõitlemine.

Prokuröri wõim spekulatsioni wastu wõitlemas. Elukallinemise wastu wõitlemise nõukogu tunnistas würst N. L. Obolenski juhatuse all koosolekut pidades tarwilikuks, et kaupmeeste ja tööstajate tegewus üleüldise kontrolli alla peab käima, et wõimalik oleks igal ajal hindade kõrgele kruwimises süüdi olewaid isikuid karistada.

Kontrolli kohused pandakse prokuröride peale, kes õiguse saawad igas ettewõttes igal ajal äriraamatute ehk tegewuse rewiderimist toime panna ning ka otsekohe sealsamas kuriteo kohal karistusi määrata, mis kohe jõusse astuwad.

Kaupmeestel ja ettewõtjatel jäetakse õigus omalt poolt seletusi anda.

Kawatsus läheb ministrite nõukogu kätte lõpuliseks otsustamiseks.

Rahaasjandus.

Raudtee laen. Lisaks warem toodud teatele wõib nüüd teatada, et raudteelaenu kawatsetakse $4^1/_2$ protsendilist 300 milj. rubla nominalsuurruses toime panna. Laen kuulutatakse wälja ligemal ajal 81 aasta peale, ja müüdakse sajarublane obligatsion 80 rbl. eest.

Ühisuste pangad. Lähemal ajal kawatsetakse rahaministeriumi poolt kinnitada uue ühisuste panga põhjuskirja, milles eesmärgiks on kredit-, tarwitajate- ja tööstuse-ühisuste tarbeid rahuldada.

Kawatsetud ühisuste pangad asutatakse osaühisuse põhjusmõtte järele. Osakapital seatakse kokku asutajate osamaksudest.

— Hariduseministeriumi eelarwe harutamine. Tunaeilsel ministeriumide wahelisel nõupidamisel hariduseministeriumi 1917. a. eelarwe läbiwaatamiseks, millest lehes pikemalt jutt on olnud, leidis rahaminister tarwilikuks eelarwet umbes 12 miljoni rbl. wõrra kärpida.

Nõupidamisel wähendati üleüldise hariduse tarwis määratud krediti kaunis tuntawalt, kuna kõrgemate õpeasutuste tarwis määratud summa ainult wähese kärpimise osaliseks jäi.

Esimest korda wõeti eelarwesse üles 70,000 rbl. summa, mida perodiliste kongresside organiserimiseks mõeldakse kulutada, kus üleüldise ning kutsehariduse küsimused kawatsetakse harutada.

Wäeteenistusest.

Järelpärimine maakaitsewäelaste-lätlaste kohta. Pealinna linnapealik on politseiametnikkudele ettepaneku teinud sõjawäeülemale teateid muretseda esimese ja teise järgu maakaitsewäelaste-lätlaste kohta, kes ligemal kutseajal wäeteenistusesse peawad ilmuma.

— Ajapikendus kirikukooliõpetajatele. Sinodi koolinõukogu on õigeusu kirikukooli nõukogudele teada annud, et sõjaministri nõusolekul kõigile kirikukooli õpetajatele, kes 1896.—1893. a. kutse esimese järgu maakaitsewäelaste ja 1905.—1893. a. kutse teise järgu maakaitsewäelaste hulka kuuluwad, ajapikendust antakse tingimisega, et nad kindlad tunnistused ette näitawad oma ametisolemise kohta.

— Ajapikendus trükitöölistele. Wäeteenistuse ajapikenduse peakomitee on ringkirja wälja saatnud kreisi ja linna ajapikenduse komiteedele, milles seletust antakse, missugustele asutustele ajapikendust anda wõib. Nende hulka käiwad peale muu suhkruwabrikud, suuremad äri-weskid, ajalehtede trükikojad. Wiimaste kohta lausub ringkiri: „Ajalehe trükikojad ja kontorid tuleb nende asutuste hulka arwata, kus töölised wäkkekutsumisel ajapikendust 6. dets. 1915. a. seaduse 37. punkti põhjal wõiwad saada. Trükikodade teenijatest wõiwad ainult need töölised ajapikendust saada, kes trükitöös eri-asjatundjad on; kontoriteenijatest saawad ainult suurte ajalehtede kontori ja jaoskonna juhatajad ajapikendust.

Tähendatud määrus käib ainult nende ajalehtede kohta, mis enne selle määruse awaldamist awatud."

Segateated.

Laewaühendus Odessa, Nikolajewi ja Otshakowi wahel, mis „Merkuri" hukkaminemisest saadik seisis, algas jälle. Hersonist tuli esimene laew reisijatega pärale.

Tööstus ja kaubandus.

Wene- ja Inglismaa kaubanduslise läbikäimise elustamine. Pealinna jõudis Inglise-Wene kaubanduse komisjoni esimees W. G. Bibl, et Wene turu tingimisi koha peal ja kaubanduslisi kombeid ning krediidi tingimisi tundma õppida. Bibl on 40 Inglise kaubamaja esitaja. Oma sõidu tagajärgedega Wenemaal mõtleb Bibl Inglismaa kaubanduslisi ringkondi iseäralise raamatu abil tutwustada, et kaubanduslist läbikäimist mõlema riigi wahel elustada.

Kirjandus.

Rahuraamat.

Uudisena kirjanduse alalt wõiks nimetada, et walmistusel trükitöös on raamat, mis pealkirja „Rahu" kannab. Autoriks on meie elatanud ja lugupeetud kunstnik A. Weizenberg. Raamatu kaant ehib kunstniku „Rahu ingli" pilt. Sisus on kõige pealt rahule pühendatud helitee: pikem laul muusika saatel, autori enese komponeeritud; järgneb pikem kirjatöö pealkirja all „Rahu". Raamatu ilmumine on sõja lõpuni lükatud.

„T. T."

Wälj. Kirjast. Osaüh. „Ühiselu".
Wastutaw toimetaja H. Preß.

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudtee jaamades: Narwas, Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas

Pet. pool Tuur pr. 43 **Dr. Gorowitz**
Iga päew kella 10—1 ja 5—9.
Tripper Naha haigus. jõetus. **Siffilis**
Kõik operatsionid ... eristatud.

DR. A. KRAMNIK.
Siffilise, tripperi ja kõrwalhaig. arstimine.
Pühapäew. 1—5 p. l. | Wastuw iga p. 1, 6 p. l. — 11 õ. | Naiste. kättesaadaw.
606 Wosnesenski pr. 28 914
Kõnetr. 63—28.

Dr. Grünberg, Знаменская, 2 уг. Невскаго
Kella 9—12, 5—10 õht. Naiste eraldi. Terawa kronil. tripperi ja Siffilise 606-914 spets. arstimine. Suguorg. korrat., schanker. Uus arstimise- ja järeluur.-wiis.

Maksuta arstim. ja wäljatõmb. **hambaid**
Kunsthambad.—Ainult maks materj. eest.
T. S. Nemtzewi Hamba kliinik.
Садовая 18.

Спасская лечебница д-ра Гольдфарба.
САДОВАЯ 42, уг. Спасск., тел. 403—79.
Kõu 50 k. Haigete wastuw. eriarst. poolt 8 h.—10 õ. Sisem., laps. 8—3, 4—10 õ.; seedim. kõhuhaig. 10—4, 4½—9 naester., ämmapr. 10—9, lõig. 11—2, 4—7; kõrw., kurgu, nina 11—2, 4—7; silm. haig., prill. 11—12½, 6—8; erk. haig., suru-org. kor. (tabes), üdi kutw., pr. joomatõb arst. hüpn. 4—7 suguh., trip. sif. 606—914 8 h. — 10 õh. duet., rõsepriis joon. ilma wal. hamba haig., kunstl. hamb. 10 h. kuni 9 õ. Röntgen. Wärske wõõda.
Waestele kättesaadaw.

Фельдшеръ даетъ оказыв. медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскій, 66, кв. 26. 7—10 в.

Osaw ämmaemand
Annab lahkeste abi ja nõu igal ajal.
Церковная 4-а, кв. 2, уг. Кронверскаго пр., Pet. pool.
Tel. 526—57.

Eesti Kohaotsimise kontor
tarwitab ja soowitab kõiksugu naisteenijaid. Awatud kella 10—4 päewal. Екатерининскій кан., д. № 72, кв. 35.

Kunsthambad
wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская, 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. A. K. Toom.

Sablino jaama juures olewas **Aleksandrowka** mõisas **müüakse maatükka**
125 kop ruutsüld, järelmaksuga 10 aasta peale ilma %%.
Majade ehitamine.
Täielik sisseseade: kirik, park, apteek, gümnasium, konka ja m. Järelk. kontoris: Петроградъ Екатерининск. кан. 15, кв. 15 телеф. 589-83.
Müüdud rohkem kui 200 maatükki.

Umbes wiis minutit käia Elisawetino jaamast Balti raudteed mööda on kroonu teenistusesse minemise pärast odawalt müüa kaks talwe suwitusmaja, umbes 600 r. s. maaga. Järelküsida: Обводн. кан. 103, кв. 19, тел. 546-56.

ADWOKAT J. Kangur
Petrograd, Kamennoostrowski pr. 48, kort. 10.

Juurdelõikuse- ja õmbluse-kursused
J. Lenow.
Wos. Saar., 3 liin., nr. 10, kort. 1. Tel. 491-17. Kõige uuema Partsi metodi järele õpetatakse lühikese aja sees amet kätte. Teenistuses olejad wõiwad ka pühapäewiti õpetust saada. Sealsamas müüakse ka kõige uuemaid moodlehtia ja schnittisid walmis ja tellimise peale. Seletused ka Eesti keeles.

Tööstuse ja kaubandus. minist. all olew
autojuhtide-mehanikuste kool
Kinnitatud ettewalm. kawa. Troitskaja 21, krt. 11, kõnetr. 203-23. Õpperaha wõib jaokaupa maksta.

M. Pawelts'i kodused lõunad
Newski pr. 25/1, Kasanskaja nurgal. Tel. 601-68.
Kõige wärskemad toiduained, mitmekesine menü, sanitarmaalikult ehitud laud ja ilus sööginal. Lõunad kella 12 p. kuni kella 8 õhtul. Lõunaid saadetakse ka kodu kätte. Kodused koogid, kohwi, schokolad ja kakao.

Petrogradis wõetakse

„Pealinna Teataja"

tellimisi wastu järgmistes kohtades:

„Pealinna Teataja" kontoris: Katarina kan., nr. 29.

„Ühiselu" raamatukaupl. — Ohwitseri uul., nr. 5.

Hra K. Saaretok Põhja Wast. Kred. Ühisuses — S. Konjuschennaja uul., nr. 10.

Hra J. Kaarna, Petr. E. Laenu- ja Hoiu-Ühisuses — Italjanskaja uul., nr. 5.

E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksali wastas.

O. Steinberg pagari äri — Wiib. pool., Lomanski ja Sipjagini nurgal, nr. 5—7.

A. Luige raamatukaupl. — W. S., 11 liin, nr. 36.

Hra A. Juhkamson — W. S., 7 liin, nr. 32.

Hra T. Niomar — Ohwitseri uul., nr. 54.

„Livonia" piimaäris — Sabalkanski pr., nr. 14

„Produkti" piimaäris — Spasski per., nr. 3.

„Pealinna Teataja"

üksikuid numbrid müüwad Petrogradis:

„Ühiselu" raamatukauplus — Офицерская, 5.
A. Luige raamatukaupl. — В. О., 11 лин., д. 36.
Wennaste Lammas magasin. — Литейный пр., 28.
M. Nowa tubakamagasin. — Обводный кан., 122. Balti waksali lähedal.
J. Marko nurrimagasin. Курляндская, 26.
P. Jõks'i tubakakauplus. Остр. Голодай, Железноводская ул., 12.
Soome waksalis — ajalehtede raamatute kioskides.
Anna Kogeri piimakauplus. ... Малый пр., д. 22.
K. Nothkalowi tubakakauplus. Вольн. ... д. 27.
E. Steinbergi tubakakaupl. Soome waksali wastas.
Schilbergi kauplus. ... Лермонтовский ...
ja kõik ajalehemüüjad uulitsatel.

Rongide sõiduplaan.

Petrogradist minewad rongid:

Balti waksalist:

Gatshinani — k. 7.10 min. hom.; 12.10, 3.15, 4.50, ja 5.45 min. päewal; kell 6.25, 7.30, 8.30 ja 10.40 min. õhtul; kell 1.05 öösel. Narwa — kell 10.15 hom. ja 12.50 min. öösel. Jõhwi — kell 8.—, 8.55 ja 10.— õhtul. Oranienbaumi: k. 6.50, 7.50, 10. ja 10.50 m. hom.; kell 12.—, 2.—, 3.—, 4.—, 4.40, 5.—, 5.20 ja 5.50 min. päewal; kell 6.10, 6.35, 7.—, 7.40, 8.15, 8.40, 9.—, 9.50, 10.50, 11.45 ja 12.40 min. õhtul; Tallinna — kell 8.50 ja 10.— õhtul, k. 12.05 m. öö.

Rong tuleb Tallinnast kell 7.44 ja 8.15 min. hom.; Riiast tuleb kell 28 hom. Igas Riia ja Tallinna rongis on rahwuswahelise seltsi wagun.

Soome waksalist lähewad:

Helsingisse — kell 12.— ja 1.05 öösel, kell 7.40 ja 9.30 min. hom.; 5.50 päewal; kell 8.— õht. Wiiburisse — kell 7.— hom.; kell 1.15 ja 4.20 min. päewal. Terijõele — kell 10.40 min. hom., kell 12.30 ja 4.30 min. päewal ja 7.30 õht. Raiwolasse — kell 3.05 min. päew., kell 9.30 ja 10.30 min. õhtul. Pargolowosse: kell 2.10 ja 5.35 min. päewal ja kell 10.10 min. õhtul. Schuwalowosse — kell 4.40 min. päewal.

Nikolai waksalist lähewad rongid:

Obuhowosse: kell 10 hom., k. 2.57 m., 7.37 min. õ., k. 2 öösel. Tosnosse: kell 10.45 min. hom., kell 1.10 m., 1.30 m., 4.10 m., 5.06 min. 6.55 min., 7.30 min. õ.; Moikwasse: kell 2.50 min. päewal, k. 10.05 min., 10.30 min. õ; Ljubani: kell 5 päewal, k. 6, k. 10.12 min. õ.; M.-Wischerasse: kell 11 hom.

Tsarskoje Seloo waksalist:

Witebskisse, Kiiewisse, ja Odessasse: kell 9.15 min. õhtul otsekohene ühendus Shlobiniga; Staraja Russasse: kell 8.45 min. õhtul. Pawlowskisse: kell 8.25 min., k. 9, k. 10, k. 11 hom., kell 12.30 min., 1.45 min. (pühapäewal), kell 2, k. 3.30 min., k. 4, k. 4.50 min., k. 5.20 min., k. 6, k. 6.45 min., k. 7 (ainult pühapäewal), k. 7.20 min.

Rong tuleb: Witebskist kell 8 hom. ja kell 12 päewal ning Staraja Russast kell 9.10 min. hom. Pawlowskist: kell 7.49 min., k. 8.20 min., k. 10, k. 10.50 min., k. 11.45 min. hom., k. 5.49 min., k. 6.38 min., k. 7.41 min., k. 8.40 min., k. 10.36 min., k. 11.45 min. õh., k. 12.34 min. ja k. 1.10 min. öösel. Sõit Pawlowskist Petrogradini kestab 45 minutit.

Trükitud J. ... trükikojas, Petrogradis Sadowaja 35.